

GRAFIKAI SZEMLE

SAKFOLOYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

MAGY. AKADEMLA
KÖNYVTÁRA

A KÖNYVNYOMDÁSOK SZAKKÖRÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Szerkesztőség:
Budapest, V., Hold-utca 7.

Megjelen minden hó 20-án.

Kiadóhivatal:
Budapest, V., Hold-utca 7.

Könyvnyomdák és betűöntődéek a magyar korona országainak területén.

BUDAPESTEN.

<p>KÖNYVNYOMDÁK: I. KERÜLET (VÁR). Magyar kir. Államnyomda, Nándor-tér 1. Egyetemi nyomda, Iskola-tér 3.</p>	<p>Poldini Ede és Társa, Ferencz József-rakpart 32. Süsz Dávid, Hajtér 5. Ullmann József, Régi posta-utca 4. Várnai Fülöp, Régi posta-utca 3.</p>	<p>Preszburg Frigyes, Arany János-utca 14. Spitzer és Fischer, Nádor-utca 17. Schlesinger és Kleinberger Bálvány-utca 18. Vayda és Hamburger, Nádor-utca 19. Weismann(sz. Laszk) E., Nádor-utca 18.</p>	<p>Kronstein Armin, Új-utca 34. Kunósy Vilmos és Fia, Teréz-körút 38. Löbl Dávid, Andrássy-út 19. és Sze- recsen-utca 20—24.</p>	<p>Propper Leó, Erzsébet-körút 22. Wendt Lajos, Dob-utca 12. Zeisler M., István-tér 17.</p>
<p>II. KERÜLET (VIZIVÁROS). Bagó M. és Fia, Ponty-utca 4. Heisler Jaroslav, Várkert-rakpart 1. Müller K. (Münster K.), Albrecht-út 5.</p>	<p>Wodianer F. és Fiai, Sarkantyús-utca 3. V. KER. (LIPÓTVÁROS). Bendiner A., Arany János-utca 18. Czettel és Deutsch, Bálvány-utca 12. Gansel Zsigmond »Minerva«-nyomda, Sas-utca 29.</p>	<p>VI. KER. (TERÉZVÁROS). Vas Bernát, Király-utca 58. Özv. Borúth Elemérné Mozsár-utca 8. Brózsó Ottó, Váci-körút 17. »Corvina«-nyomda Révay-utca 14. »Európa« irodalmi és nyomdai részv.-társ. O-utca 12.</p>	<p>Magy. kir. államvasutak menetjegy-nyomdája, Csengery-utca 33. Mahrer Testvérek, Szerecsen-utca (államv. nyugdíjint. palotája). Markovits és Garai, Lázár-utca 13. Nagel István, Desseffy-utca 21.</p>	<p>VIII. KER. (JÓZSEFVÁROS) »Budapesti Hirlap« nyomdája, Rökk Szilárd-utca 4. Fritz Ármán, József-körút 9. Magyar Nyomda, (Szemere A. és Tsa) József-utca 45.</p>
<p>III. KERÜLET (Ó-BUDA). Bartalits Imre, Lajos-utca. Bichler I., Kiskorona-utca 15. Wimmer Márton, Serfőző-utca 10.</p>	<p>Hungaria könyvnyomda és kiadó-üzlet, Váci-körút 34. Kálmán M. és Társa, Vadász-utca 32. Kanitz C. és Fiai, Vadász-utca 26.</p>	<p>Engel S. Zsigmond, Lovag-utca 7. Fővárosi könyvnyomda- vonalozó- és könyv- kötő-részvénnytársaság, Podmaniczky-utca 37. Fuchs Samu és Társa, Podmaniczky-utca 27.</p>	<p>Posner K. Lajos és Fia, Csengery-utca 31. Pollacsek Mór, Révai-utca 5. Quittner József, Szerecsen-utca 1. Radó Izsó, Váci-körút 1.</p>	<p>IX. KER. (FERENCZVÁROS). Engelmann Mór, Cálvin-tér 2. és Soroksári- utca 2. Eisner Géza, Pipa-utca 8. »Patria« nyomda-rész- vénnytársaság, Üllői-út 25.</p>
<p>IV. KERÜLET (BELVÁROS). Anglo-Nyomda (Kohn T.), Gránátos-utca 20. Athenaeum, irod. és nyom- dai részv.-társaság, Ferencziek-tere 3. Buschmann Ferencz, Koronaherceg-utca 8. Franklin-Társulat, magy. irod. int. és könyvny., Egyetem-utca 4. Grosz Bertalan és Varga Endre, Lipót-utca 43.</p>	<p>Kaufmann József, József-tér 13. Károlyi György, Rudolf-rakpart 7. Kertész József, Mária Valéria-utca 11. Kollmann Fülöp, Arany János-utca 34. Légrády Testvérek, Váci-körút 28. Löw Ede, Váci-körút 80.</p>	<p>Goldstein Albert, Szerecsen-utca 7. Goldschmiedt Lipót, Révay-utca 6. Gutenberg-Nyomda, Gyár-utca 31. Grünhut Miksa, Király-utca 8. Herrman Ignác, Laudon-utca 10. Hornyánszky Viktor, Aradi-utca 14. Hunnia-Könyvnyomda, Szerecsen-utca 50.</p>	<p>»Unio«-könyvnyomda, közkereseti társaság Dalnok-utca 3. VII. KER. (ERZSÉBETVÁROS) Deutsch József, Károly-körút 7. Eckstein és Neufeld Király-utca 45. Garai Mór, Károly-körút 3.</p>	<p>X. KER. (KÖBÁNYA). Első köbányai könyvny. Jászberényi-út 1.</p>
<p>Goszlér Gyula, Aranykéz-utca 1. Hedvig S., Károly-körút 22. Hunyadi Mátyás, irod. és könyvnyomda-intézet. Zöldfa-utca 43. Mercur kő- és könyv- nyomda, Egyetem-tér 5. Nagy Sándor, Papnövelde-utca 8.</p>	<p>Orsz. központi községi nyomda-részvénnytárs. Lipót-körút 22. Pallas, irodalmi és nyom- dai részvénnytársaság, Kálmán-utca 2. Pesti Könyvnyomda- Részvénnytársaság, Hold-utca 7. Pesti Lloyd-Társulat Könyvnyomdája, Dorottya-utca 14.</p>	<p>Klauber és Singer Lázár-utca 8. Klein Testvérek, Révay-utca 10.</p>	<p>Löbl Mór, Király-utca 13. Löblóvitz Zsigmond, Csömöri-út 54. Neuwald Illés, Dohány-utca 44. »Pannonia«-nyomda Rombach-utca 8. Pitzger Izidor, Kazinczy-utca 35.</p>	<p>XI. KER. (KÖBÁNYA). Első köbányai könyvny. Jászberényi-út 1.</p>
<p>Országgyűlési Értesítő Nyomdája, Megyeház-utca 11—13. Pardavy József, Lipót-utca 6.</p>	<p>Pollák M. Miksa, Bálvány-utca 21.</p>	<p>»Kosmos« müntézet, kő- és könyvnyomda r.-t. Aradi-utca 8.</p>	<p>Löbl Mór, Király-utca 13. Löblóvitz Zsigmond, Csömöri-út 54. Neuwald Illés, Dohány-utca 44. »Pannonia«-nyomda Rombach-utca 8. Pitzger Izidor, Kazinczy-utca 35.</p>	<p>BETŰÖNTŐDÉK: Államnyomda. Athenaeum. Első Magyar Betűöntőde Részvénnytársaság, Egyetemi nyomda. Fischer és Mika, Franklin-Társulat, könyvnyomda r.-t. Pallas, Pesti Könyvnyomda- Részvénnytársaság.</p>

Előfizetési ár: egész évre 2 frt = 4 kor., félévre 1 frt = 2 kor.

KÖNYVNYOMDÁK A VIDÉKEN.

<p>Ada. Berger Adolf.</p> <p>Aisó-Kubin. Trnkóczy József</p> <p>Apatin. Szavadill József.</p> <p>Arad. Aradi nyomda - részvény-társaság. Bloch H. Gyulai István. Lengyel Lipót. Muskát Miksa. Román gör. kel. egyház-megye nyomdája. Réthy Lipót és Fia. Varga és Társa. I. aradi amerikai gyors-sajtónyomda.</p> <p>Abrudbánya. Policzer Zs.</p> <p>Aranyos-Maróth. Részvénynyomda. (Felszámolás alatt.)</p> <p>Aszód. Magy. kir. javító-intézet nyomdája.</p> <p>Baja. Kollár Antal és Fia. Nánay Lajos. Streintz Gyula.</p> <p>Balassa-Gyarmat. Halyák István. Balassagyarmati könyvnyomda-részv.-társ.</p> <p>Balászfalva. Gör. k. püspöki nyomda.</p> <p>Bánffy-Hunyad. Salamon Mór.</p> <p>Bártfa. Blayer M.</p> <p>Battonya. Hungária-nyomda, tulajd.: Gaál Vilmos.</p> <p>Békes. Povázsay László. Özv. Már Józsefné. Bárá Dresler Géza.</p> <p>Békés-Csaba. »Corvina« ny. (Szihelszky József.) Lepage Lajos. Povázsay Sándor és Guszt.</p> <p>Belényes. Süssmann Lázár.</p> <p>Beszterce. Botschar T. Orendi Károly.</p> <p>Beregszász. »Haladás« könyvnyomda, tulajd.: Juhász Pirokska.</p> <p>Besztercebánya. Machold F. Singer és Sonnenfeld.</p> <p>Bicske. Lederer Hermann.</p> <p>Bonyhád. Raubitschek Izor.</p> <p>Brassó. Gött János és Fia. Muresianu Aurél. Alexi Theochár. »Közművelődés« nyomda.</p> <p>Brezsnóbánya. Kreisler J.</p> <p>Buziás. Ullmann F.</p> <p>Csákova. Chudy Testvérek.</p> <p>Csáktornya. Fischel Fülöp.</p> <p>Csiksomlyó. Ferenczrendi nyomda.</p> <p>Csikszereada. Györgyjakab Márton.</p> <p>Csóka. I. csókai könyvnyomda és papírraktár.</p>	<p>Csorna. Neumann Samu.</p> <p>Csongrád. Weisz Márkus. »Tiszavidék« nyomdája, tulajd.: Silber Jánosné. »Csongrádi Híradó« nyomdája (tul.: Hegyi Antal).</p> <p>Czegléd. Piros J. és Társa. Sebők Béla.</p> <p>Debreczen. »Csokonai« nyomda- és kiadó-részvény-társaság. »Debreczeni Ellenőr« ny. »Debreczen« nyomda. Ifj. Gyürky Sándor. Kutasi Imre. László Albert. Városi nyomda.</p> <p>Deés. Demeter és Kiss. Rosenstein Mayer.</p> <p>Detta. Heldenwanger József.</p> <p>Déva. Hirsch Adolf. Kroll D.</p> <p>Devescer. Rosenberg Zsigmond.</p> <p>Dicső-Szent-Márton. Hirsch Mór.</p> <p>Ditró. Ditró és Szárhegy községek nyomdája.</p> <p>Dombóvár. Első dombóvári könyvnyomda és papírszergyár.</p> <p>Dunaföldvár. Schwarz Manó.</p> <p>Duna-Szerdahely. Goldstein Józsuá. Adler Netti.</p> <p>Eger. Érseki lyc. nyomda. Egri könyvnyomda-részvény-társaság. Löw Sámuel.</p> <p>Eperjes. Pannonia-nyomda, tulajdonos: Hedry Bertalan és Stehr D. Kösch Árpád.</p> <p>Érsekujvár. Winter Zsigmond. Leuchter Sámuel.</p> <p>Ér-Mihályfalva. Beck Adolf.</p> <p>Erzsébetváros. Kotzauer D.</p> <p>Esztergom. Buzárovits Gusztáv. Gerenday József »Hunnia« nyomdája. Laiszky János. Tábor Adolf.</p> <p>Fehértemplom. Wunder J.</p> <p>Felső-Eőr. Schodisch Lajos.</p> <p>Fertő-Nezsider. Horváth B.</p> <p>Fiume. Battara P. Chiuzre & Co. Jerouscheg G. Karletzky Ferencz. Stabilimento Tipo-litografico Fiumano.</p> <p>Fogarás. Thierfeld Lipót.</p> <p>Galánta. Első galántai könyvnyomda és papírraktár.</p> <p>Galgóc. Sternor Adolf. Seidl Jakob.</p> <p>Gyergyó-Szt-Miklós. Szabó testvérek.</p> <p>Gyoma. Kner Izidor.</p>	<p>Gyöngyös. Braun Bertalan. Herzog A. E. Kohn L. Kohn Mór.</p> <p>Győr. Fischer István és F. utóda: Nitsmann József. Surányi János. Győregyházmegyei könyvnyomda. »Pannonia« könyvnyomd. (tulajd. Haar és Raab)</p> <p>Győr-Sziget. Gross G. és társa.</p> <p>Gyula. Dobay János. Kohn Adolf.</p> <p>Gyulafehérvár. Püspöki lyc. nyomda. Voltz H.</p> <p>Hajdu-Böszörmény. Szabó József.</p> <p>Hajdu-Szoboszló. Plón Gyula.</p> <p>Halas. Práger Ferencz.</p> <p>Hatvan. Hoffmann J.</p> <p>Hódmező-Vásárhely. »Hungaria« nyomda. Városi nyomda. Lévai Fülöp.</p> <p>Holics. Hotascha J.</p> <p>Huszt. Mermelstein Fülöp.</p> <p>Igló. Schmidt József.</p> <p>Ipolyság. Neumann Jakab.</p> <p>Jászberény. Brünauer Adolf és társa</p> <p>Kabótd. Deutsch Mózes.</p> <p>Kalocsa. Werner Ferencz. Malatin Antal.</p> <p>Kaposvár. Hagelmann Károly. Jancovics Gyuláné. Kőthelyi Miksa. Magyar János.</p> <p>Kapuvár. Buxbaum József.</p> <p>Karánsebes. Oréhoja Antal. Karánsebesi gör. kel. róm. egyházmegye nyomdája.</p> <p>Karczag. Szódi Miksa. Pauncz Mór »Haladás« könyvnyomdája.</p> <p>Kassa. Özv. Lippóczy Józsefné. Bernovics Gusztáv. Ries Lajos. Werfer Károly.</p> <p>Kecskemét. Sziládi László. Tóth László. »Pannonia« nyomda.</p> <p>Késmárk. Kling János. Sauter Pál.</p> <p>Keszthely. Nádai Ignác. Farkas János.</p> <p>Király-Helmeccz. Klein József.</p> <p>Kis-Czell. Menyhárt Julia.</p> <p>Kezdi-Vásárhely. Ifj. Jancsó Mózes. Betegh Pál és Mester János</p>	<p>Kis-Kún-Félegyháza. Feuer Illés. Renezay József.</p> <p>Kis-Marton. Dick Ede.</p> <p>Kis-Várda. Berger Ignác.</p> <p>Kolozsvár. Gombos es Sztupjar. »Ellenzék« nyomdája. Gámán János örökösei. »Közművelődés« nyomda. Lehmann V. Sándor. »Magyar Polgár« nyomd. Polcz Albert. Stratzinger G.</p> <p>Komárom. Rónai Frigyes. Özv. Krausz Ignáczné. »Petőfi«-nyomda. Spitzer Sándor.</p> <p>Körmend. Körmendi könyvnyomda-részvény-társaság.</p> <p>Körmöczbánya. Joerges A. özv. és fia.</p> <p>Kőszeg. Feigl Frigyes és Gyula.</p> <p>Kula. Berkovics Márkus.</p> <p>Kún-Szt-Miklós. Bors Károly.</p> <p>Léva. Nyitrai és Társa. Dukosz Lipót.</p> <p>Lippa. Povázsay Sándor. Zách József.</p> <p>Liptó-Szt-Miklós. Steier Izidor.</p> <p>Lőcse. Reisz M. József. Werthmüller J. és Fia.</p> <p>Losoncz. Kármán-könyvnyomda. Losonczy Sándor és Társa Roth Simon.</p> <p>Lugos. Trautellner Károly. Virányi János. Weisz Hermann.</p> <p>Magyar-Óvár. Czéh Lajos.</p> <p>Makó. Gaál László. Neumann József.</p> <p>Malaczká. Wiesner Alfréd.</p> <p>Mármaros-Sziget. Deutsch és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Wider Mendel.</p> <p>Maros-Vásárhely. Adi Árpád. Ev. ref. collegium-nyomda. Grün Vilmos gyors-sajtó-nyomdája.</p> <p>Mátészalka. Weisz Zsigmond.</p> <p>Medgyes. Reissenberger G. A.</p> <p>Mezőtúr. Gyikó Károly.</p> <p>Mindszent. Weisz Ignác.</p> <p>Miskolcz. Forster Rezső. Wesselényi G.-né. Stamberger Bernát.</p> <p>Módos. Staits György.</p>	<p>Mohács. Blandi János. Rosenthal Márk</p> <p>Moór. Völgyi Lajos.</p> <p>Munkács. özv. Blayer Pinkászné s fia Farkas Kálmán. »Munkács« könyvnyomdája, könyv- és papírkereskedése: Kozma és Grünstein.</p> <p>Muraszombat. Grünbaum Márk.</p> <p>Nagy-Atád. Günsberger Antal.</p> <p>Nagy-Bánya. Molnár Mihály. Keresztes Ferencz »Haladás« nyomdája.</p> <p>Nagy-Becskerek. Gresits I. Pleitze Fer. Pál utóda (dr. Brajjer L. és Mayer R.). Jokly Lipót.</p> <p>Nagy-Bittse. Spiegel Samu.</p> <p>Nagy-Enyed. Cirner J. József. Wokál János.</p> <p>Nagy-Kanizsa. Fischel Fülöp. Singer Lipót. Wajdics József. Weisz L. és F.</p> <p>Nagy-Károly. Ifj. Róth Károly. Sarkadi Nagy Zsigmond és Társa.</p> <p>Nagy-Kikinda. Kiadói nyomda. Milenkovits István. Radák János.</p> <p>Nagy-Kőrös. Nagykőrösi Közlöny nyomdája. Ottinger Ede.</p> <p>Nagy-Mihály. Landesmann B.</p> <p>Nagy-Róoze. Künstler Soma.</p> <p>Nagy-Szalonta. Reich Jakob.</p> <p>Nagy-Szeben. Kraft C. Vilmos. Drotleff József. Institut tipografic. Reissenberger Adolf. Román püspöki könyvny. Wiener Nathán.</p> <p>Nagy-Szt.-Miklós. König Salamon. Zinner Mór.</p> <p>Nagy-Szombat. Goldmann Miksa. Horovitz Adolf. Winter Zsigm. özvegye.</p> <p>Nagy-Tapolcsány. Platzko Gy.</p> <p>Nagyvárad. Berger Sámuel. Freund Lajos és Társa. Helyfi László és Ungár J. Laszky Ármin. Láng József. Neumann Vilmos. Rosenbaum Vilmos. Sonnenfeld Adolf. Szent László-nyomda r.-t. »Szigligeti« nyomda r.-t. Pauker Dániel.</p> <p>Német-Bogsan. Zeier J.</p> <p>Német-Palánka. Kristofek József.</p> <p>Nyiregyháza. Jóba Elek. Piringer János.</p>
--	--	--	---	---

GRAFIKAI SZEMLE

SZAKFOLYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

A KÖNYVNYOMDÁSOK SZAKKÖRÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELEN MINDEN HÓ 20-ÁN

MAGY. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

V. ÉVFOLYAM

BUDAPEST 1895 OKTÓBER

10. SZÁM

Körünk működéséről.

Az őszi napok beálltával köréletünk is újraébred. Az első havi felolvasó-ülés lapunk megjelenési dátumával egyidejűleg, október hó 20-án lesz, és pedig az utóbbi idők tapasztalatai után ítélve, jogos reményünk lehet, hogy az 1895/96-iki ciklus nem lesz meddő. A közelmúlt időkben ugyanis örvendetes érdeklődés kezdett mutatkozni úgy a felolvasó-asztalnál való közreműködésben, mint a hallgató közönség számában is. És ezt biztató jelnek kell vennünk a jövőre.

A választmány — mint halljuk — gondoskodott a gyűlések megtartására szolgáló állandó helyről is, mely elég nagy arra, hogy összes tagjainkat is befogadja; hogy most legyen állandóan jó felolvasás és ehhez kellő számú hallgató publikum, ez már jórészt a tisztelt tagok gondja is, mert egy cseppet sem volna méltányos dolog, még e tekintetben is mindent a választmánytól várni.

Hiszen ez úgyis megtesz mindent arra nézve, hogy míg egyrészt minden hóban legalább egy érdekes felolvasással állhasson elő, addig másrészt különböző tanulságos dolgok egyidejű bemutatásával vonzóbbá tegye a látogatóknak a felolvasó-ülés helyét. Ilyenek voltak eddig is a német és angol nemzetközi mintacsere nyomtatványainak sorozatok szerint való kiállítása, s ilyenre czélozza emelni a választmány ama gyűjteményt is, a melyhez szebb munkáikkal való hozzájárulásra körlevéllel hívta fel a főváros főnökeit és faktorait.

Tagjainkon áll tehát, hogy élénk részvételükkel buzdítsák az olyanokat, kik hajlammal is, meg képességgel is bírnak szakelőadások tartására.

Mindazonáltal azt hisszük, hogy most már a választmánynak sem szabadna megállania tisztán csak a mintalapok bemutatásával egybekötött felolvasások havonkénti megtartásánál, hanem egyébként is módot kellene nyújtania a tagoknak ismereteik bővítésére, felköltvén ez által mindjobban az érdeklődést körünk működése iránt.

E czélra kitűnő módszernek bizonyulna mindenestre a szakmánkkal összefüggésben álló gyárak és telepek szemléleti úton való megismertetése. Az eszme nem új s éppenséggel nem vindikáljuk a magunkénak; de időszerűnek tartjuk a figyelmet reá újból fölhívni.

Azt hisszük legalább, hogy igen sok szaktársunkat

érdekelné, ha testületileg meglátogathatnók pl. a Betüöntőde-részvénytársaság nagy telepét, melynek berendezéséhez hasonló tagjaink nagy része bizonyára nem látott. Mert, bár világért sem vonjuk kétségbe, hogy tagjaink túlnyomó része teljesen tisztában van a kenyerét képező betűk és anyagok előállításí módjával, de viszont állítani merjük, hogy igen keveseknek adatott meg közülünk azokkal a modern, pompás technikai eszközökkel megismerkedni, melyek segélyével ma már tiszszerte könnyebben és tökéletesebben állítják elő a betüöntődei termékeket, mint ezelőtt nem is oly sok idővel. Érdekes volna megismerkedni a galvanoplasztikai eljárással is, mely e telepen szintén nagyszabású berendezéssel bír. S mindenkéül kiváló érdeket kölcsönözne a látogatásnak az, ha az egész telepet működésben láthatnánk; s nem is kételkedünk, hogy körünk kérésére az igazgatóság üzembe helyezné a gyárat a körtagok látogatásának idejére.

Itt volna azután a hazánkban a nyomdai gépgyártás terén egyedül álló Wörner-féle gépgyár megtekintése. Itt a készülőben levő gépek, az egyes gépkatrészek, a különböző rendszerek és a gyártási módok megismerése is minden bizonynyal csak jó hatással volna szakismereteink bővítésére. Mert a könyvnyomtató sajtót is épp úgy kell ám ismernünk, mint egyéb más, szakunkhoz tartozó eszközöket.

De volna még ezeken kívül sok egyéb ága az iparnak, illetve műiparnak, melyek menetének szemléleti úton való megismerése hasznos és tanulságos volna. Ilyenek a nyomdai festékgyártás, nagyobb litografiai telep, kartografia (térvéset), a cinkografiai műveletek, a fénynyomás folyamata stb.

Tudvalévő dolog, hogy a közvetlen szemlélet útján való tanulás sokkal gyorsabban hat a felfogási képességre, mint akárhány sokszor — valljuk be — szárazon előtálalt szakismertetés, melynek gondos elolvasására nincs is meg mindenkinek a kellő türelme. Ha azonban egy-egy ily szaklátogatást megelőzne vagy követne egy-egy a dologhoz tartozó felolvasás, azt hisszük, míg egyrészt az általános érdeklődést jobban felköltené, addig tanulni vágyó tagjainknak bő alkalmat nyujtana ismereteik gyarapítására.

Itt mi csak e régibb gondolatot akartuk följújtani, a kivétel módját teljes bizalommal ruházzuk a választmánynak, mely mindenestre meg fogja találni az utat az eszme lehetőleg teljes megvalósítására.

Magyar nyomdász-lexikon.

A nyomdászok körében az utóbbi években a művelődés örvendetes áramlata indult meg, mely lassan igyekszik magának utat törni. A legörvendetesebb e tényben első sorban az, hogy a zászlóvivők ma már szakmánk ifjabb művelői közül is hódítottak híveket, mi által a cél elérése mindinkább remélhető.

Midőn tehát megvannak kilátásaink arra nézve, hogy a fokozatos haladás iránti törekvésünk kárba nem vész, nem szabad elejtenünk a fonalat, hanem a megkezdett munkát folytatnunk kell és annak megkívánt rendje szempontjából bizonyos rendszert kell követnünk.

A rendszeres önképzés alapját a szakkönyvek képeznek, a melyek hiányában mindennapi foglalkozásunk által nyert tanulmányaink mellé oly segédeszközre van okvetlen szükségünk, mely az életben gyakran előforduló szakkérdések *elméleti* magyarázatát szolgáltatja. Ily segédeszközök hiányát érezzük mi nyomdászok, kiknek napi foglalkozását oly dolgok képezik, melyeket előre megállapítanunk sohasem lehet. Minden nap, minden munka ügyszólván más-más természetű kivitelt követel s így mindenkor, ha nem éppen új, de gondolkozást igénylő munka előtt állunk.

A haladó kor azonban tőlünk épp úgy megköveteli, hogy lehetőleg újat produkáljunk, mint bármely divatcikket előállító iparágtól, mire a lépten-nyomon mutató verseny is kényszerít. Csakhogy *újnak* produkálása nálunk oly nehéz, hogy ilyet csak időtrabló kísérletezés útján — és így sem mindig sikeresen — hozhatunk létre.

A mindennapi foglalkozásnál fölmerülő nehézségeket lényegesen csökkenti egy oly segédkönyv, melyben a legegyszerűbb tárgytól a legbonyolultabb problémáig megtaláljuk a megoldáshoz vezető útmutatást. A német nyomdászok — kik közül előtanulmányait sokan az üzleten kívül jól szervezett szakiskolában is nyerik, tehát nemcsak iparszerűleg, a nyomdai műhelyekben tapasztaltakból meritik tanulmányaikat — mint köztudomású, bőven rendelkeznek oly szakmunkákkal, melyeknek pusztá lapozgatása is több szellemi táplálékot nyújt, mint a rendes négy évi tanonczió és néhány évi segédeskedés. Ez pedig onnan magyarázandó, mert a betűszedő tanulási ideje alatt megtanulja — *ha* megtanulja — azt, a mivel mindennapi kenyerét megszerzi; de a mikor látja, hogy az hiányos, egyoldalú tapasztalat, a mit eddigi működése alatt szerzett, hogy haladásra minden törekvése mellett sem számíthat: észre tér. Igaz, hogy a nyomdászok intelligens szellemtől kevésbé áthatott része előtt ez korántsem képez akadályt és sokan vannak, kiknek vágyai beteltek, ha — a *minimumot* megkereshetik.

De ezekről ne is beszéljünk. E szerény sorok, melyekkel egy kiadandó magyar nyomdász-lexikon szüksége mellett bizonykodom, a könyvnyomdászok ama műveltebb részének szólnak, a mely mindenkor örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy szakunk emelését előmozdítsa.

Mindnyájan tudjuk, hogy ismeretekkel csak az rendelkezhetik, a ki saját akaratából, saját erejéből igyekszik ezek birtokába jutni. Mivel azonban mi magyar nyomdászok itthon legjobb akaratunkkal sem »szerezhetjük« az ismereteket, a mennyiben nem mindnyájan vagyunk abban a helyzetben, hogy az általános ismeretek bő tárházát képező német s más nyelvű szakkönyveket forgathassuk, teljesen elérkezettnek látjuk az időt arra, hogy szakmánkat e házában is lehetőleg magasabb színvonalra emelendő, *mindnyájunknak* megközelíthetővé tegyük az általános, a szükséges ismeretek elsajátítását.

Mert ha tagadhatatlan is, hogy eddig és e nélkül is képeztettek nálunk jeles szedők és jeles nyomók, tagadhatatlan az is, hogy *ezek* tapasztalatainknak javát nem itthon szerezték és a kik a külföldet nem látogathatták, vagy a külföldi szakkönyveket nem tanulmányozhatták, bizony csak hiányos képzettséggel bírnak. Tény, hogy a könyvnyomdászat (a szedés és nyomás) *tökéletes* technikájának teljes ismerete, a munkaközben (különösen a nyomásnál) igen gyakran felmerülő »rejtélyes« bajok gyors és biztos felismerése és orvoslása oly nehéz feladat, hogy csak igen bő gyakorlat és szorgos kutatás után juthatunk azok birtokába.

De hol van a *bő* gyakorlat? *Bő* gyakorlathoz hosszú idő kell és sok időt kutatásokra fordítani anyagilag oly veszedelmes szórakozás, melyet, költséges voltánál fogva, manapság egyetlen üzlet sem bír meg. Kísérletezéseket pedig nem engedhetünk meg magunknak s nincs is erre szükség, ha a magyar könyvnyomdászoknak az a része, mely a haladást szívében hordja, az általam ajánlott lexikon ügyét magáévá teszi.

A magyar könyvnyomdászok jó része előtt még ma is ismeretlen pl. a *galvanizálás* lényege; de tovább is mehetünk, mert sokan az egyszerű czinkografizás technikáját sem ismerhetik, a mennyiben ennek megismeréséhez sincs alkalmuk. Vagy nem fontos-e a nyomtatással foglalkozókra nézve a ma már mindenütt divó *fénynyomás* előállításmódjával megismerkedni? Tudjuk, hogy kultiválják, beszélünk is róla, a nélkül azonban, hogy kivitelének lényegét ismernők.

Igy áll a dolog az újabban tért hódított *három színben* való nyomással is. A magyar szaklapok (Évkönyvünk tavalyi folyama is) ugyan foglalkoztak már ennek leírásával, de oly röviden és hézagosan, hogy e leírásokból tanulmányt meríteni alig lehet.

Ily fontos dolgok teljesen ismertté tétele megköveteli, hogy azokkal külön, ily célra szánt műben hosszasabban, jól megérthető magyarázatokkal kísérve, foglalkozzanak, a mit természetesen egyetlen, sok más tárgynak föntartott, havonként megjelenő szaklap tere nem bír meg. Más azonban az, ha ily életbevágó dolgok megismerhetésére szánt szakkönyvről van szó. Mert az itt említettek kívül még igen sok fontosnál fontosabb dolog van, mely — különösen a magyar könyvnyomdászok előtt — ma még és ki tudja még meddig, valóságos titkot képez és eme titkok felderítésére tartanám szükségesnek a *magyar nyomdász-lexikont*.

E lexikon szervezetét nem olyanak óhajtánám, hogy az a némethől való fordítás látszatát viselje, noha vannak dolgok (pl. a színeknek keverés által való elérése, puha vagy kemény, csilinder stb.), melyekre újat vagy jobbat nem ajánlhatunk a mi lexikonunkban sem. Egészben véve azonban olyat lehetne teremteni, mely a nyomdászati szakművek tekintetében a maga nemében új lenne.

Azért fordulok már e tervem kifejezése alkalmával azokhoz a szaktársakhoz, kiktől feltehető, hogy a rég érzett közös szükség kielégítésére, közös érdekünkben érzett hézag pótlására közreműködésüket meg nem tagadják. Mert arról van szó, hogy e lexikonban nincsenek az alfabétába felvehető könyvnyomdai kellek, eszközök és csak *néhol* (a mint a sorrend magával hozná) találkozunk a különféle esetekben követendő *eljárással*.

Nézetem szerint e művel csak úgy adhatnánk újat és hasznosat, ha az ország összes szaktársai, a kiknek módjukban áll jobb vagy komplikáltabb munkák előállítására alkalmával valaminek felderítése (ha még oly csekélynek látszó is), ily eseteket egybegyűjtve a lexikon leendő szerkesztősége részére juttatná, mely az érdekes, a tényleg tanulságosat tartalmazó dolgokat külön alfabétába csoportosítaná. Az így egybegyűjtött, tisztán *gyakorlati esetek* és az utóbbi időben elért *újabb vívmányok* mechanikájának könnyen érthető magyarázatai minden bizonynyal oly hasznos útmutatóul fognak szolgálhatni, melyekkel sok kárba veszendő időt takaríthatunk meg. E mellett természetesen célszerűnek tartom a nemcsak gyakorlati eseteket képező, de lexikonba illő, hasznos tudnivalókat is (külön alfabétában) alkalmazni.

Ezekből látható, hogy a tervezett lexikon oly nagyszabású munka lenne, melynek megteremtése hosszú időt és nagyobb áldozatokat követel. De hiszem, hogy a magyar könyvnyomdászok közt alig találunk olyanra, a ki ennek fontosságát megértve, ne karolná föl örömmel az eszmét és így sokan is lesznek, kik áldozatot hozva, szellemileg készséggel támogatni fogják az annyira szükséges lexikon létrehozatalát.

E lexikont — véleményem szerint — a fentebb elmondottak alapján kellene tervezni; de szívesen hajlok meg a jobb ajánlat előtt és örömeimre szolgál, ha a szaktársak kezdeményezéséhez hozzászólva, esetleg helyesebb módot ajánlanak a szóban forgó kérdés megoldására, melyeket összevetve, a dolog fontossága követelte beható, komoly megbeszélések alapjává kellene tennünk.

Egyetlen iparág sincs, melynek technikája oly komplikált, oly nehezen lenne tanulmányozható, mint a miénk. Ez az oka annak, hogy míg magyar iparosaink már évtizedek óta képesek iparezikkéik tökéletes, szép kivitelével a külföldiekkel a versenyt kiállani, mi még ma is ámulva nézzük a szebbnél szebb német vagy angol könyvnyomdai produktumokat. Haladás tekintetében tehát határozottan hátrább állunk magyar iparosaink mögött, mely körülmény elegendő volna arra, hogy a korrallal való haladás minden eszközét megragadjuk.

Egy, minden nyomdászati szakdolgot magába fog-

laló lexikon mindenesetre vastos kötetet képezne s így természetes, hogy annak kiadását a Szakkörnek kellene kezébe vennie. Miután azonban ily mű kiadása minden bizonynyal nagy tőkét igényel, ennek keresztülvitelét a Szakkör is csak az ügy iránt való *általános* érdeklődés, illetve a magyar nyomdászok tömeges támogatása mellett kockáztathatná meg.*

Azt hiszem, e terv a magyar könyvnyomdászok nagy részének tetszésével találkozhat.

Ha a már sok üdvös dolognak életet adott Szakkör ez alkalommal is kezébe veszi az ügyet és a könyv kiadását magára vállalja és ha a vállalatot minden művelt magyar nyomdász magáévé véve, az első nagyszabású magyar szakkönyvet meg is fogja szerezni, talán létesíthető lesz a nyomdászok részére egy hasznos szakkönyv: *a nyomdászok lexikona*.
Schwartz Adolf

A t. cikkíró úr igen vérmes reményekkel van eltelve a magyar nyomdász-lexikon létrejöttelét illetően. Mi, a kik tudjuk, hogy a Szakkör által két évvel ezelőtt kiadni szándékolt *kézikönyv* (mely a t. cikkíró úr által óhajtott tartalommal lett volna megjelenendő, füzetekben) éppen a munkatársak hiánya miatt nem nyert életet: nem bízunk annak létrejöttében. Igenis, a Szakkör volna hivatva annak a kiadására, de csak úgy és akkor, ha minden tekintetben megvolna a garancia úgy szellemileg, mint anyagilag, a munka kiadására. Eddigi kiadványaink kelendőségét véve mérték gyanánt, az anyagi eredményben sem bízunk, a szellemiben, a keserű tapasztalatok után, egyelőre legalább, még kevésbé. Vajha csalókanak bizonyulna e pesszimizmusunk! Szerk.

Egyről-másról.

II.

A plakáttal szoros összeköttetésben áll, úgyszólván ennek ikertestvére, a *hirdetés*. Leszámítva néhány, habár nagyon csekély számú, szak- és szépirodalmi lapot, e téren is nagyon sok javítani valónk van.

Úgy látszik, nálunk magyaroknál egy elv dívik: hirdetéseknel a legócskább betűket használni. Hogy miért? Ezen hiába törtem a fejemet, nem tudtam egy gondolatba sem kapaszkodni, melynek révén e kérdést megfejteni képes lettem volna.

Pedig de gyönyörűen néznek ki azok az összetöredezett, megkopott betűk!

Kompakt itt még az antiqua is a sok használttól, a mi bizony nem kellemes látvány még a laikusnak sem.

Keretnek pedig már használni sem tudnánk egyebet a cicerós fekete vonalnál, mely árnyékolást mutat ott is, a hol nem kell. Sőt volt szerencsém látni egy napilapot, melynek egy oldalán ez a fekete vonal háromféleképpen akarta mutatni az árnyékolást. Az egyik jobboldalon és alul, a másik jobboldalon és

* No meg akkor, ha akadna, a ki e szakkönyvben szellemileg is közreműködne.
Szerk.

felül, a harmadik baloldalon és felül, a mi ilyenforma képet mutatott:

Szép ugyan a változatosság, de én nem hiszem el, hogy egyszerre elül, hátul, no meg oldalt lehessen valamely tárgyat megvilágítani.

Mindenesetre el kell ismernem, hogy a laphirdetések azok, melyek valódi *postamunkák*, de ez nem ok arra, hogy meg ne válogassunk keretet, betűt és más egyéb szükséges anyagokat.

A legtöbb vidéki nyomdában fiúkra bizzák a hirdetések szedését. Ilyen körülmények között bizony aztán előfordulnak olyan botrányos dolgok, hogy inkább kívánnám: ne legyen nyomdászat, mint ilyen!

Ha egyik hétről a másikra maradt hirdetése, úgy meg lehetünk győződve arról, hogy a szükséghez képest nem fogja átalakítani második megjelenése alkalmával, sőt örvendhetünk, ha első állapotában meghagyja, mert ha össze kell húzni, nem fog egyikét azon változtatni, hanem vagy a térsőket szállítja le a legkisebb mértékre, vagy — a mi még rosszabb — az alsó és felső keretrészt eldobja s a két oldalát hagyja fityegni. De mit csinál, ha ki kell azt hajtani? Ne féltsük mi őt! Teljes biztossággal nyul a keretes szekrény egyik rekeszébe, hogy kivége a legszeleesebb keretdarabokat s íme, az emberi leleményesség beütött, a keret szépen passzol, még térsőt sem kell használni. Azzal már nem törődik, hogy jól néz-e ki, elég neki az, hogy megspórolt legalább is egy negyedórát, a melyet igénybe vett volna a fősor, vagy mondjuk: még az aláírásnak nagyobb betűből való szedése.

Szóval nem csinál a csinosságból lelkiismereti kérdést, mert hát az csak jól van, akárhogy van.

Érdeemesnek tartom felemlíteni e helyen a napilapok apró hirdetéseit. Apró hirdetések, a melyek legtöbbször úgy ordítanak, mint a fába szorult féreg. Őszinte örömmel legeltetem szemeimet a Budapesti Hírlap apró hirdetésein. Ez a lap egyszerűségével, izlésével a többi magyarországi napilapok fölé helyezkedett.

Példát vehetne tőle a Pesti Napló, mely nagyon is könnyelműen bánik a címosztogatással, a miből aztán az következik, hogy »Szinházak, mulatságok« cím alatt olvashatunk *cognacról, úri és női divatról*, sőt még holmi *betegségekről* is.

Hja! nekünk ez is mulatság.

A mult napok egyikén egy nagy könyvkiadó cég kirakata előtt állottam meg s gyönyörködtem a hazai nyomdász- és könyvkötő-ipar remekein: a könyvcímeken.

Valósággal tanulmányozni lehet ezeket s egy fiatal szedő nagyon sokat tanulhat e kirakatokból.

Szépirodalmi, tudományos munkák és folyóiratok egész halmaza áll itt rendelkezésre s ki nem restelli

a rövid ott tartózkodást, az busás kárpoztást talál az ott látottakban.

A szebbnél-szebb keretek, nyomások és egyszerűbbnél egyszerűbb könyvcímek szemlélése közben támadt föl bennem az a kérdés: minő munkáknál is alkalmazunk mi hát keretet?

Bármi néven nevezendő tudományos munkánál, röpiratoknál mi szükség van keretre? Mi szükség van a cifraságra oly múnél, melynek csak beltartalma a fő s megszerzése után első dolga a vevőnek, hogy azt beköttesse. Az egyszerű, komoly cím itt teljesen megfelel a belső tartalomnak s csak hatásadásnak, elfecsérelt, haszontalan idővesztegetésnek tartom ily munkáknál a cifrább és cifrább keretek alkalmazását.

Ha ábrákkal van tarkítva a mű, úgy a leginkább megfelelő ábrát alkalmazzuk a címen, mely azonban ne legyen oly nagy, hogy a végett a sorokat összeszorítani kelljen.

Másként áll azonban a dolog a szépirodalmi műveknél. Igaz, hogy ezek is könyvkötő kezébe kerülnek, de ha az illető könyv címe mutatós, úgy jobban őrzik azt s csak a legvégső szükségben kerül az már kemény boríték alá.

A szépirodalmi művek borítékánál is megkönnyíti a szedő munkáját egy kép alkalmazása. De ha ez nem áll rendelkezésünkre, vagy a szövegben megjelent képek oly természetűek, hogy azok közül a címre egyet sem használhatunk, úgy hagyjuk el a képet s csak a keretre fordítsunk nagy gondot.

Szükségesnek tartom még a keretek alkalmazását a cégkártyáknál, tagsági jegyeknél, emléklapoknál, étlapoknál, szóval oly munkáknál, melyeknél a díszítést okvetlenül alkalmaznunk kell, hogy a munka széppé, tetszetőssé tétessék.

J—ts F—cz

Az örmény-török ábéczeről.

(Folytatás.)

16. δ = *tcz*, tiszta örmény hang, δ = δ váltakozik egymással s a mi *cz*-nknek felel meg.

17. η = *gh*, ξ = *ghad*. Egészen megfelel az arab hangnak.

P. o. $\text{غالبا} = \text{galiba}$ = galiba.

18. δ = *ds* = ج = *dse*. E két jel egymást fedezli.

P. o. $\text{جعفر} = \text{dsaffer}$, $\text{جامدان} = \text{dsamedan}$.

19. δ = *m*, م = *men*. Olyan, mint a mi *m* hangunk.

P. o. $\text{معنى} = \text{mána}$.

20. ج = *h*, ک , ی = *ije*, *hi*. Általánosan *j*-nek hangzik, a szó közepén azonban néha *h*-nak is, így a szó végén is, ha *w* vagy *n* van a mássalhangzó előtt. A törökben *j*-nek olvasandó az olyan szavakban, melyekben ک kaf jai van. Az arab (هـ) hemze | török hemze elif helyett, mely az و , ی fölé vagy alá tétetik, szintén az *ije* használtatik, vagy pedig egy kis

› vesszőcskével jelöltetik. A hemze-i mekszure (ا) jele *ا*, a hemze-i mazmume (ا) jele *ا*.

P. o. *أجدين* = Ajdin, *السج* = szijah. *روس* = *ر* *ا* *س* = reusz.

21. *ن* = *n*, *ك*, *ن* = *nu*, úgy hangzik, mint a mi *n*-ünk; a törökben a szagirnun helyett áll.

P. o. *نقطه* = nokta.

22. *س* = *s*, *ش* = *sa*, kiejtése hasonló a mi *s*-ünkhöz.

P. o. *سرق* = *سارق* = sark, *شیر* = *شیر* = sirr.

23. *و* = *v*, *و*, *و* = *vo*. Szó elején csaknem *uo*-nak hangzik, a közepén pedig rövid *o*-nak, de *u*-nak vagy éppen *v*-nek is hangozhatnak. *و* jellel összekötve mindig *u*.

P. o. *اون* = *ان* = *un*, *اور* = *ار* = *ur*, *اولو* = *اولو* = *ulu*. Ilyen alakban természetesen az arab *ع* is helyettesíti, a hol ez *u*-nak olvasandó. Ilyenkor egy kis ' ékezetet tétetik eléje. *علوم* = *علوم* = *ulum*. *عمور* = *عمور* = *ubur*.

24. *ع* = *cs*, *چ* = *csa*. Alhangú szavakban, a *ع* = *cs*, *چ* = *cs* sokkal gyengébben hangzik. Törökben mindkettő egyenlő.

P. o. *چالغی* = *چالغی* = csalgı, *چوب* = *چوب* = csob, *چیل* = *چیل* = csil, *چوال* = *چوال* = csual.

25. *ی* = *b*, 1. a 2. számot.

26. *ر* = *r*, voltaképen kettős *r*. A törökben kevésbé használtatik, mert itt a *ر* = *r* jobban megfelelvén a hangzásnak, ezt használják. Az első leginkább alhangú szavakban, a második pedig inkább felhangú szavakban és a szó bármely részében, míg amaz a szavak kezdetén használtatik.

P. o. *روم* = *روم*, *راهنما* = *راهنما* = rah-nüma, *رنگ* = *رنگ* = reng, *کیرپینتی* = *کیرپینتی* = kirpinti.

27. *س* = *sz*, *سز*, *سز*, mind a három arab *sz*-re használtatik a török átírásban.

P. o. *سالت* = *سالت* = szülsz, *صالح* = *صالح* = szalih, *سال* = *سال* = szal.

28. *و* = *v*, *و* = *vev*, megfelel a magyar és török *v*-nek.

P. o. *واز* = *واز* = vaz, *واد* = *واد* = vad.

29. *د* = *d*, *د*, *د*, *د* = *dun*, megfelel a mi *d* betűnknek, a török átírásban a *د*, *د* betűket is helyettesíti minden ékezet nélkül.

P. o. *دال* = *دال* = dal, *دار* = *دار* = dar, *ضعف* = *ضعف* = di'f.

30. *g* = *thcz*, *tcz*, tiszta örmény hang. A törökben megfelelő hang nem lévén, nem használtatik.

31. *ه* = *u*, *un*, *june*. Rendesen kettős magánhangzókban fordul elő, *u* értékkel, két hangzó között *v*-t is jelöl. Török átírásban a *و* = *u*-t.

P. o. *صبة ثقيله مقبوضه* = damma-i szakile makbuda, s az arab *ع*, *ع* = *ع*, *ع* = *ع*.

Kardos Árpád

(Folyt. köv.)

VEGYESEK.

Mai mellékleteink. Első mellékletünk a helybeli *Magyar Nyomda* betűminta-könyvének egy lapja és csinos kivitele által tünik ki; az alkotás, szedése megfelel a tervező intencióinak, és csak azt a megjegyzést akarjuk kockáztatni, hogy a *Körzetek* szónak *K* betűje nem áll összhangban a többi betűk jellegével. A nyomás kifogástalan s csak azt kívánjuk, hogy nevezett cég ilyen dicséretesen haladjon tovább. — Másik mellékletünk *Mitterszky József* produktumait mutatja be, melyekről már egy ízben ez évi 6. számunkban hoztunk vázlatokat. A magyar stíben tartott motívumok több felhasználható anyagot tüntetnek fel, melyekre az illetékes tényezők figyelmét fölhívjuk; egyébként pedig Mitterszky úr talentumának szép fejlődéséről tanuskodnak.

Kérelem. Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, különösen a vidéken, szíveskedjenek bennünket a nyomdaváltozásokról, új nyomdák alapításáról és azok helyiségváltozásáról egy levelező-lapon értesíteni, hogy az így beérkezett helyesbítések az Évkönyv jövő évi folyamában keresztülvihetők legyenek. Az esetleges értesítéseket e hó végéig kérjük lapunk kiadóhivatalához (V., hold-utca 7.) küldeni.

Cégváltozás. *Sopronban* a Romwalter K. és fia jó hírnévnek örvendő nyomdai cég megvette a Thirring-féle könyvnyomdát; egyben az üzlet a cégalapító Romwalter Károly fia birtokába ment át s ezentúl a cég *Romwalter Alfréd* nevet fog viselni.

A kiállítás napilapja. Az ezredéves kiállítás sokszorosító-ipari csoportjában tudvalevőleg egy napilapot fognak kiadni, a melyet a nagyközönség szemlélőitára készítenek, szednek, öntenek és nyomtatnak hatalmas rotációs-gépen. A napilap kiadására a csoportbizottság pályázatot hirdetett, a melyre három ajánlat érkezett be. Ajánlatokat tettek: 1. Az országos központi községi nyomda-részvénytársaság. 2. A M. A. V. városi menetjegy-iroda és a Millenium utazási és ellátási vállalat együttesen. 3. A Dunántúli Közművelődési Egyesület, az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület és a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete szintén együttesen. A három pályázat felett rövid időn dönt a csoportbizottság.

Pesthy Gábor régi bibliáját 1536-ból hű hasonmásban ugyanama betűtypussal és ugyanolyan papíron kiadta a M. Tud. Akadémia. A csinos, kisnyolczadrét amatőr-kiadás könyvszeti jegyzetekkel van ellátva és a következő címet viseli: *Novum testamentum seu quattuor evangeliorum volumina lingua Hungarica donata, Gabriele Pannonio Pesthino Interprete. Vj Testamentum magyar nyelven. Cum gratia et privilegio Romanae Regiae Maiestatis ad quinquennium. 1536.* A 250 lapra terjedő könyvet a Franklin-Társulat állította ki.

A székes főváros pénzügyi és gazdasági bizottsága nem régen tárgyalta házi könyvnyomdájára újból való felszerelésének ügyét. Ezzel kapcsolatban fölmerült még az az eszme is, hogy a székes főváros könyvnyomdát is rendezzen be, melyben házilag állíthatná elő nagymennyiségű nyomtatvány-szükségletét. Kétszeres okból tartanánk ez eszme megvalósítását elhibázott lépésnek, és pedig először is azért, mert a fővárosnak nem lehet célja a magánipar megrövidítése az által, hogy kizárja a versenyt egy ily tekintélyes munka előállításánál, de attól is tartunk, hogy drága iskola volna a mi székes fővárosunknak, így tanulni meg, mennyivel kerülne többé nyomtatvány-szükséglete házilag előállítva, mint a most fizetett, tudtunkkal csaknem neveléségen olcsó árösszegek. Az ilyen hivatalos nyomdák csak szükséges rosszak, egyes esetekben, midőn t. i. oly nyomtatványok állandó előállításáról van szó, melyeket nem tanácsos magánvállalkozóknak kiadni; egyébként pedig csak arra jók, hogy egy nagy hivatalnokai statustartsanak ki, igen sokszor a technikai személyzet érzékeny rovására és a tulajdonos hatóság pénztárának jelentékeny megkönnyítésére.

A tankönyvek új kiadásai. Nagyon gyakran hangzik fel a panasz, hogy a tankönyvek szerzői és kiadói a könyveken csaknem minden iskolaév elején változtatásokat

vastagságú fadesszákra ráerősítik. Igaz, hogy az ily deszka valamivel drágább, mint a közönséges, de tartósabb.

Ruganyos betűrendező és feszítő keresztlécek.

A betűknek a fiókokban való rendben, illetve állva tartására a frankfurti *Ludwig és Mayer* betűöntőezég újabb készülékeket konstruált, melyeket mai számunkban ábrákban is bemutatunk. A ruganyos betűrendező (1. ábra) a betűknek a fiókokban való rendben tartására hivatvák, rézből vannak készítve és ruganyosságuk által feszesen állanak meg a betűlécek között, megakadályozván így a betűk elesését, a mennyiben valamely betűsor elő vagy mögé helyezhetjük, a nélkül, hogy a betűk könnyebb mozgathatósága ez által akadályozva volna. E betűrendező ugyanis kétoldalosán működnek, mi által az oldalra gyakorolt nyomás a betű-

3. ábra.

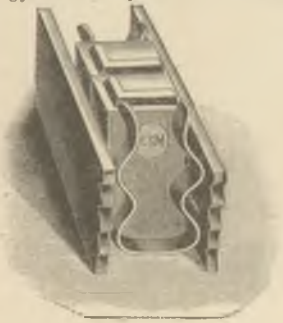

1. ábra.

léceket is távol tartja annyira a betűktől, hogy emezek könnyebben foghatók meg és emelhetők ki, vagy tehető vissza. A betűrendező magassága valamivel kisebb, mint a betűé, mi által a betűk esetleges megsértése ki van zárva; felül kis fogóval vannak ellátva, melyek segítségével egy ujjfogással kezelhetők, behetők vagy áthelyezhetők. A készüléket minden nagyságban és rendszerre készítik és alkalmazását világosan mutatja a 2. ábra. Mint a most tárgyalt készülékhez tartozót, bemutatjuk egyúttal a szintén Ludwig és Mayer által forgalomba hozott feszítő keresztlécezt (3. ábra), mely arra szolgál, hogy általa a betűfiókban esetleg fennmaradó kisebb-nagyobb ürt' kitöltésük s ez által a fiókban a tökéletes rendet biztosítsuk.

Humánus tett. *Neveu-Dumont A. L. Kölnben*, a Kölnische Zeitung tulajdonosa, 60.000 márkát tétéményezett le egy özvegy- és árvasegélyző pénztár javára üzletének alkalmazottjai részére.

A litografia jubileuma. A napilapokban olvassuk az imént megnyílt párisi litografiai kiállításról a következő, sok részben igen jellemző sorokat: Daczára annak, hogy a kövön való nyomtatás mestersége német nyelvű, a francziák kiállításával ünneplik meg a litografia százéves jubileumát. Az első nyomtatásra szolgáló követ 1795-ben a prágai születésű Senefelder Alajos készítette Selnhofban, Bajorországban, de a litografiát a francziák tökéletesítették és a franczia kőrajzolóok közül több a jelenkor leghíresebb festői közé tartozott. A párisi litografiai kiállítás a Rappfőle képtár helyiségeiben nyílt meg, hol nyolcz nagy termet töltenek be a litografiai képek és nyomtatványok. A retrospektív osztályban föltűnnek Charlet és Raffet I. Napoleon harcossait ábrázoló könyvatos képei. Senefelder találmányát a francziák csak az angoloktól és olaszoktól vették át 1819-ben, de aztán nagyon magas fokra fejlesztették. Lajos Fülöp uralkodása alatt a sajtószabadság nagyban föllendítette a litografiát, a mikor köveken sokszorosították Daumiers, Granville, Traviés és Gavarnis híres torzképeit. Nagyon megkedvelték a litografiát Deveria, Delacroix,

2. ábra.

Gigeux és Johannot. Újabb időben a fototípiát a könyvnyomtatást a könyvnyomtatás teréről csaknem teljesen leszo- ritotta. A plakátokat azonban most is kövön nyomtatják és ezt az ágat Chérot és mások nagyon magas művészi színvonalra fejlesztették. A marsföldi kiállítás modern osztályát csakugyan legnagyobb részben művészi kivitelű, kövön sokszorosított színes plakátok foglalják el. Három termet külföldi kiállítóknak engedtek át. A hollandi terem- ben legtöbb nyoma látszik a régi romantikus korszak hagyományainak. Olaszország London számára rendelt föl- tűnő, kiálló, de művészi kivitelű falragaszokat állított ki. A harmadik külföldi termet az oroszok csak nagynehezen tölthették be barbár kivitelű színes litografiáikkal.

Marseille városában a nyáron nagy gyűlést tartottak a francia nyomdatulajdonosok, valamint a segítők egyletei is. A kölesönös tanácskozás eredménye gyanánt tekinthető, hogy elhatározottak, miszerint közös kiegyezési bizottság — mely felerészben főnökök, felerészben pedig segítők által álland — lesz választandó, azon feladattal, hogy vitás kérdésekben a békés úton való megoldást elősegítse.

A hány ház, annyi szokás. Az *Akropolisz* és az *Aszti* című athéni lapok ellen az államügyész pört indított, mert sorsolás útján bizonyos nyereményeket ígérték előfizetőiknek, Görögországban pedig a lottójáték törvényesen tiltva van. Az államügyész vádlevelében kifejti, hogy a reklámnak ez a módja előmozdítja ugyan a lapok elárusítását, de mégis demoralizálólag hat a közönségre, mert abban a reményben, hogy nyereményhez jutnak, még olyanok is előfizetnek az újságokra, a kik olvasni nem tudnak. — Furesa ellentét. Nálunk éppen a kormány lapjai boldogítják sorsjegyekkel az előfizetőket.

Az 1848—49. évi magyar szabadságharc története című nagy illusztrált munkából most jelent meg a 45-ik füzet, a melyben Gracza György V. Ferdinánd lemondását és az ezzel kapcsolatos eseményeket mondja el a nála megszerzett elevenséggel. E füzetben különösen érdekes Görgei Arthur levele Kossuth Lajoshoz a világsíri fegyverletétel előtt. A mellékleten kívül 11 szép illusztráció ékesíti a füzetet.

Milleniumi történet. Az Athenaeum r. társaság kiadásában megjelenő *A magyar nemzet története* című munkának harmadik kötetéből, mely az Anjouk-korának leírását tartalmazza, most kerültek könyvpiaçzra a 38., 39. és 40. számú füzetek, pazar kivitelű műmellékletekkel és pompás szövegképekkel. Mint műmellékletek vannak a füzetekhez csatolva: »Zára ostroma«, »Borbála királyné, mint Venusa«, »Nagy Lajos király« és »Harmadik Kázmér lengyel király«, valamint »Hedvig lengyel királyné« arcképei; »IV. Rudolf osztrák herceg« arcképe és »A Szent György vitézek rendjének szabályai 1326-ból«. Ezeket kívül számos szövegkép. Az Athenaeum kiadó-társulat e tizkötetes műből a harmadik kötetet még ez évben készülni kibocsátani, míg a második kötet megjelenése csak az 1896. év elején várható. A sorrend e megváltoztatása abból az okból volt szükséges, mert a millenium alkalmából, főleg az Árpád-kor történetére vonatkozólag annyi sok fontos kutatás történt, hogy dr. Marczali egyetemi tanár, ezen korszak (2-ik kötet) írója, ki minden a mai napig felszínre került legkisebb adatra is kiterjeszti figyelmét, a könyv megírásában lassan kénytelen előrehaladni. A mű negyedik, hatodik és kilencedik kötete már kéziratban közel van a befejezéshez és így minden valószínűség szerint a millenium évében a mű felerészbe a közönség kezébe kerül.

A Szalay-Baróti Magyar Nemzet Története című nagy műből most jelent meg a 22-ik füzet, mely az Anjouk korából, Mária és II. vagy kis Károly király uralkodásáról áttérve, Zsigmond király uralkodása története elbeszélésébe fog bele a híres történetudós, a munka eredeti szerzője: dr. Szalay József. A füzet képei a következők: Mária és Erzsébet királynők Nagy Lajos sirjánál, Erzsébet királyné felajánlja Szent Simon koporsóját, Hedvig királyné, Mária királyné pecsétjének elő- és hátlapja, arany pénze, karperece, Kis Károly pecsétjének előlapja és hátlapja, Mária királyné koronája, Zsigmond király aranypénze, Törökök, János burgundi herceg és neversí gróf pecsétje, Nikápoly, Venczel római és cseh király pénze.

HIVATALOS RÉSZ.

MEGHÍVÓ.

A Könyvnyomdászok Szakköre 1895. évi október hó 20-án (vasárnap) délelőtt 10 órakor, Koch Kornél vendéglőjében (V. ker., vadász-utca 6. szám)

HAVI FŐLOLVASÓ-ÜLÉST

tart, melyre a kör tagjait tisztelettel meghívja
Budapest, 1895. október hó *a választmány.*

TÁRGYAK:

Major István: A könyvnyomtatás történelméből.
Folyó ügyek tárgyalása.
Szakkérdések benyújtása.
Netalan teendő indítványok.

A főlolvásó-ülésre oly szaktársakat is szívesen látunk, kik a körnek nem tagjai.

A főlolvásó-ülés előtt (9—10 óra között) a német nemzetközi mintacsereből egy sorozat lesz kiállítva, melynek megtekintését ajánljuk a szaktársak figyelmébe.

September hónapban következő üzletek fizettek tagsági díjat: Allamnyomda 3.90, Athenaeum 8.40, Buschmann 2.30, Budapesti Hirlap 3.60, Corvina 4.50, Czettel és Deutsch 1.80, Egyetemi ny. 1.80, Fischer és Mika —.60, Franklin —, Hornyánszky 7.20, Hungária 3.90, Kosmos 1.80, Légrády 1.50, Márkus 1.20, Neuwald 2.10, Nagy Sándor 3.—, Neumayer 1.50, Országgy. Ertesítő —, Pátria —, Pallas —, Posner —, Pester Lloyd —, Részvény 13.40, Rózsa K. és neje 1.30, Wodianer —. — Egyesek: Schwarz J. I. —.60, Ulbrich K. —.30, Gelberger M. —.60, Káhn S. —.90, Radó I. —.30.

Figyelmeztetjük a szaktársakat, hogy az Évkönyvre csak azok reflektálhatnak, a kik 1895. augusztus hó 1-től fogva tagjai a Szakkörnek s hátralékban nincsenek. Általában a kör különös szigorral fog eljárni a hátralékos tagokkal szemben, a kik két hónapi hátralék esetén elesnek úgy a Grafikai Szemle, mint az Évkönyv ingyenpéldányától.

Tisztelettel kérjük a t. házipénztáros urakat, hogy a tagsági díjak beszédésénél a lehető legnagyobb buzgóságot fejtsek ki és a beszédett tagdíjakat az üzletben alkalmazott összes szakköri tagok névjegyzékének kíséretében, tekintet nélkül arra, hogy fizettek-e vagy sem mindnyájan, küldjék direkte, vagy postán, vagy pedig Wolf Antal egyleti küldöncz útján Rencsisovszky Ferencz szakköri pénztároshoz (VII., Kerepesi-út 64., III. 32.) lehetőleg minden hó 12—15-éig.

Figyelmeztetés. Miután a Szakkörnek a Feszty-körkép-jegyeket készpénzért kell vásárolni, azok csak Tichy Ákos titkárnál (Részvénynyomda), Rencsisovszky Ferencz pénztárosnál és Novitzky N. Lászlónál lesznek ezután darabonként 32 krért kaphatók.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat tárlatára a Szakkör tagjai részére 22 kros kedvezményes jegyeket szerzett (melyek Csók képéhez is érvényesek). — E jegyekkel a tárlat egész napon át, este villamos világítás mellett is, megtekinthető. E jegyek kaphatók Rencsisovszky Ferencznél (Csengery-utca 49, II. emelet 22), a déli órák alatt, Gelléri Mihálynál (Részvénynyomda) és Novitzky N. Lászlónál az anyagyulet helyiségében.

Erdélyi M. cs. és kir. udvari fényképész (Budapest, Erzsébet-tér 18. sz.) Szakkörünk tagjainak fényképek készítésénél a következő kedvezményeket adja:

6 db. vizit	fénykép.	3 frt, 12 db. 5 frt.
6 > kis Makart	>	7 > 12 > 12 >
6 > kabinet	>	8 > 12 > 13 >
6 > Makart	>	10 > 12 > 18 >

A midőn e kedvezményt Körünk tagjainak figyelmébe ajánljuk, egyben tudomásul adjuk, hogy a lagság mindenkor az utolsó havi nyugtával igazolandó.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Ez már mégis sok. Nem kell olyan zokon venni azoknak a megléti (?) báránkáknak rugdalózásait. Olyan messze állnak azok a Szakkörtől, mint Makó Jeruzsálemtől, hát azért nem tudják, hogy annak nincs is díszelnöke. Van tiszteletbeli elnöke, a ki azonban bizonyára többet tett már a magyar nyomdászat érdekében, mint a mennyit rontott az a gárda, a melynek köréből azt a megléti báránkát kidobták. Mert ne gondolja, hogy a maga jószántából hagyta el azilumát Ezek kijelentése után bocsásson meg, hogy cikkét nem közöltük, mert mi lapunkban soha sem bocsátunk személyes polemikába. Jobb lett volna, ha az illető lapban teszi meg felszólalását, bár még ezt is szükségtelemnek tartjuk. Különbön kívánsága szerint kijelentjük, hogy Bendtner úr a Szakkörnek csakis rendes tagja. Tehát ne vegye komolyan azt a megléti, hisz régi dolog, hogy a ki délig kurta, az délután is kurta marad.

Délividéki. Lapunk minden számában hirdet, tessék figyelemmel kíséreni a hirdetés-oldalakat is.

H. G., Szenicz. Buchdrucker-Almanach németül nem jelenik meg Magyarországon. De van egy Magyar Nyomdászok Évkönyve című vállalat, mely évenként megjelenik és most már tizenegyedik évfolyamába lép. Nálunk is megrendelhető. (L. hirdetéseink közt.)

EGY 12.000 lakossal bíró vidéki városban 1500 frt készpénzért sürgősen eladó egy három év óta fennálló könyvnyomda, hol 1000—1500 frt évi tiszta jövedelmet könnyen lehet szerezni. A nyomda egy nagy amerikai kézisajtóval dolgozik, egy hetilapra való betűanyaggal és negyvenféle címzetűvel van felszerelve. Levélbeli tudakozódásokra, a válaszbélyeg mellékiése esetén, szívesen válaszol a kiadóhivatal.

A lap papirosa a hermaneczi papirgyárból. — Szövegbetű az Első Magyar Betűöntőde-Részvény-Társaságtól.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V. ker., Hold-utca 7. sz.

Kiadó-tulajdonos: a Könyvnyomdászok Szakköre.

Felülső szerkesztő: TANAY JÓZSEF. * Főmunkatárs: BAUER JÁNOS M.

Krause Károly

lipcsei gépgyárban

Öt Kalandor

van haktéron

és különböző henger-mennyiséggel

és szélességben kapható és azonnal szállítható.

II.

M.J.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

WEINWURM ANTAL
fényképész,
első magyarországi chemi-
graphiai műintézete.
Budapest, Károly-u. 3.

Készít mindennemű horganyedzésű ducztot autotypia, phototypia, chemigraphia és chromotypia útján. Alaprajzok, térképek, hálózatok fotolithografa útján a legjutányosabban s pontosan sokszorosíthatnak.

Külön berendezés házon kívül fényképfelvétele.

Rust J. B. és Társa
BETÜÖNTÖDÉJE ÉS MŰSZAKI GYÁRA
BÉCS, V. KER., GRIESGASSE 10.

Nyomdai teljes felszerelések, bárminő nyelvű betűk, körzetek, ékítmények, rézleániak és vignetták.
Különlte a császári sas használati jogával. — Mérsékell úruk.
Különltelek: Bécs, Berlin, Páris, M. m. Frankfurt, Nürnberg stb.

Wörner J. és Társa
Gépgyára és Vasöntödéje Budapesten

KÉSZIT:

Egyszerű gyorsajtókat, 2 vagy 4 festék-
dörzsölő hengerrel.

Kétszint nyomó gépeket, 2 festékszerke-
zettel, 2 vagy 4 festékdörzsölő hengerrel

»Hungaria« accidenz-gyorsajtókat.

Tégelynyomású gyorsajtókat.

Önműködő késköszörülő-gépeket.

Aranyozó-, dombornyomású- és kivágó-
sajtókat.

Csomagoló- és simítóajtókat.

Papírvágó- és papírfúró-gépeket.

Könyomdai gyorsajtókat.

Könyomdai kéziasjtókat.

Tömöntödei berendezéseket.

Transzmisszió-telepeket.

Körforgású nyomógépeket

újságok, könyvek és illusztrált mű-
vek egy- és többszinbeni nyomására,
tökéletesbitett tölcser- és körbenforgó
késajtogató készülékkel.

Használt gyorsajtók

alaposan kijavítva és átalakítva, jótállás mellett jutányos árért eladók.

<p style="text-align: center;">GÉPGYÁR</p> <p style="text-align: center;">HOGENFORST A.</p> <p style="text-align: center;">LIPCSE.</p> <p style="text-align: center;">A nyomdaiparhoz tartozó összes gépek és szerek. Tömöntőde.</p> <p style="text-align: center;">Galvanoplasztika.</p>	<p style="font-size: 1.2em;">HAMM A.</p> <p style="font-size: 1.1em;">FRANKENTHALI GÉPGYÁR.</p> <p style="font-size: 1.1em;">ACCIDENS-GYORSSAJTÓK,</p> <p>egyszerű, kettős és két szint nyomó gyorssajtók.</p> <p>— Legmagasabb kiütetések! —</p>	<p style="text-align: center;">RONNIGER O. UTÓDA</p> <p style="text-align: center;">BERGER H. GÉPGYÁRA</p> <p style="text-align: center;">LIPCSEBEN.</p> <p>A könyvkötők részére szüksé- ges összes gépek.</p> <p style="text-align: center;">◆ GÉPEK ◆</p> <p>dobozgyárak, dombornyomó- intézetek részére és fényüzési papírzikkek előállítására.</p>
<p>Árjegyzéket bérmentve küld a vezérképviselő</p> <p style="font-size: 1.2em;">ANTON SCHROPP, WIEN, VII., Döblengasse 10.</p>		

Cs. és kir. szab.

HERMANETZI PAPIRGYÁR

— RAKTÁRA —

Budapest, V. ker., Arany János utca 8. sz.
(Alapított 1829. évben).

Levél-, könyv-, nyomda-, boríték-,
író-, karton-, rajz-, csomagoló- és
göngypapírok.

Merített író-, okmány- és könyvpapírok.

Másoló-, selyem- és virág-selyempapírok.

★

Itató-, szűrő- és mindennemű
merített nyomdapapírok.

Mindennemű lemezek stb. Papírzaccsógár.

Chemigrafiai műintézet.

FISCHER LIPÓT

BUDAPEST

IV., Kossuth Lajos-utca 8. szám.

Clichéket, árjegyzékek, könyvek,
hirdetések s nyomtatványok képes
kiállítására

kifogástalan kivitelben, gyorsan és leg-
olesőbb árakon készít.

★

Vidéki megrendelések pontosan eszközöl-
tetnek.

Beit & Co

*früher
Beit & Philippi*

HAMBURG

Druckfarben-Fabriken

A cég készít fekete és
színes
**Könyv- és könyvdai
festékeket**

Hammonia hengeranyagot
KENCZÉKET.

Képviselő az osztrák-magyar mon-
archia többi részére:
FRIEDRICH POLACSEK
Wien, Favoritenstr. 14.

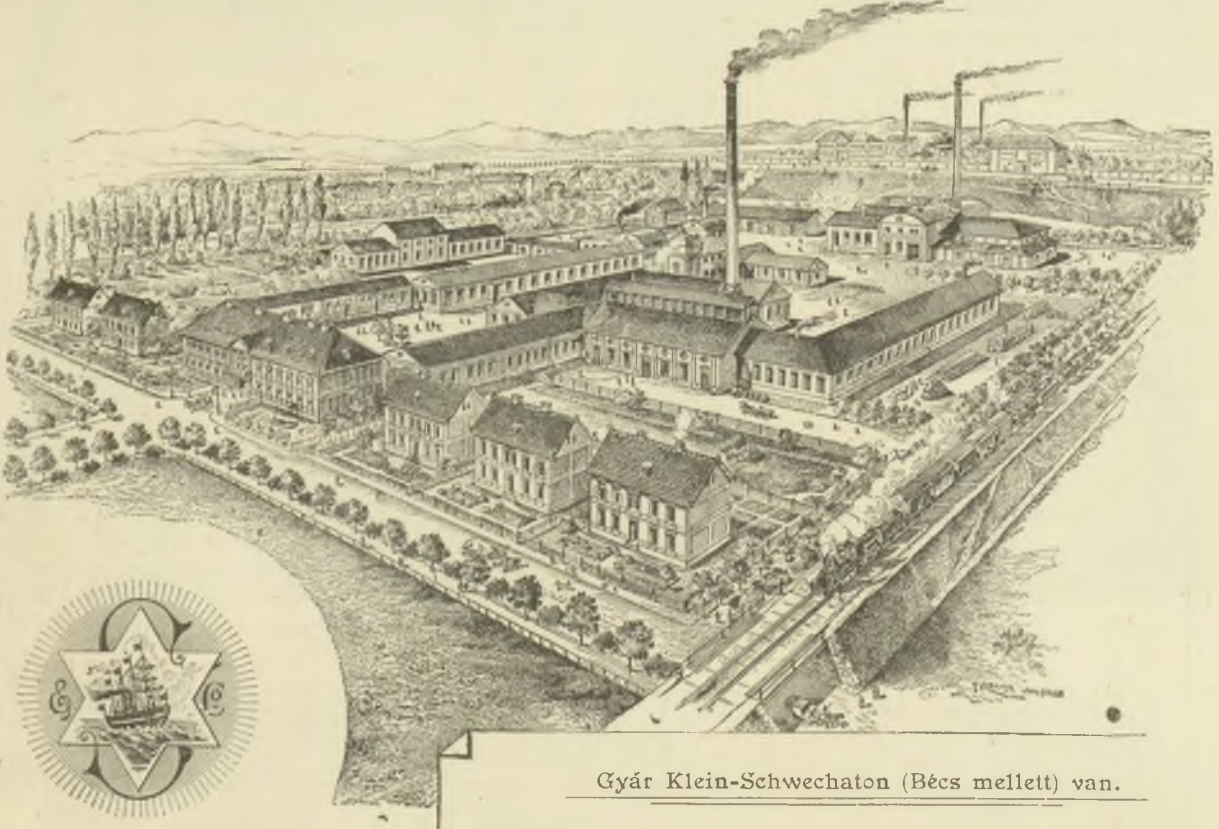
Vezérképviselő
és gazdagon felszerelt raktár

MÜLLER TESTVÉREK, BUDAPEST

Főraktár és iroda:
V. ker., Bálvány-utca 11. sz.

Könyv- és Könyomdai Festékgyár

Koromégetés * Kenczefőzés * Hengeranyag

Gyár Klein-Schwechaton (Bécs mellett) van.

SCHIFF, SRPEK & COMP.

I., Lothringerstrasse 3. * KÖZPONT: BÉCS, * I., Lothringerstrasse 3.

A gyártmányok védjeggyel vannak ellátva. A védjegy a fenti kép alsó részén látható.

A cég budapesti
kizárólagos képviselője és raktára

KALMÁR LAJOS

BUDAPEST
VII. ker., Dohány-utca 10. szám.
TELEFON 58-83.

Figyelmeztetés.

A zord idő beálltával a nyomdákban a hengerek át- és ujjíntása szükségessé válik, mely alkalommal bátorkodunk a t. nyomdatulajdonosoknak legkitűnőbbnek elismert hengeranyagunkat a következő árak mellett ajánlani:

- »Austria« extra grnja 1 frt 60 kr.
- » prima » 1 » 30 »
- »L« hengeranyag » 1 » 15 »

Fenti árak franco házhoz szállítva értendők. — Bátorkodunk a t. nyomdatulajdonosok becses figyelmét különösen »L« hengeranyagunkra felhívni, mely úgy kitűnő minősége, mint olcsó ára által előszeretettel használtatik.

Mintákkal bármikor kívánatra díjmentesen szívesen szolgálunk.

Nagy választékot tart a legkülönfélébb
 czélszerű és divatos

Könyv- és Czimirásokból.

Elvállal igen jutányos áron egész
 nyomdai berendezéseket.

FISCHER ÉS MIKA

**BETŰ- ÉS TÖMÖNTÖDE
 BUDAPEST**

VII., Király-uteza 83. sz.

★

Folytonos készletben tart szerb és
 héber betűket, körzeteket és kizá-
 rásokat, nyomdai szerelvényeket,
 betűszekrényeket és állványokat,
 a leggyorsabban készítve és legjobb
 minőségben kiállítva.

Betüöntöde

Ludwig & Mayer

M. m. Frankfuriban.

Ajánlja általánosan elismert, legjobb anyag-
 ból készült

**KENYÉR, CZÍM- ÉS DÍSZBETŰIT,
 KÖRZETEIT**

és egyéb

DÍSZITMÉNYEIT.

★

A cég képviselője Budapesten

ERKUND JOZSEF

Király-uteza 112., II. em.

Ujság, mű,
 illusztráció,

díszmű,

másoló:

és mindenféle

színes festékek,

kenczék, bronzok.

»Patent«

gelatín

hengeranyag

stb.

Vegyműszaki
 és
VEGYÉSZETI
 TERMÉNYEK
 készítése.

Államilag kedvezményezett festékgyár.

Kurzweil János

★ Telefon 270

és Társa

Első Magyar

Könyv- és Könyomdai Festék-Gyár

BUDAPESTEN.

Iroda és raktár:

Gyárak:

V. kerület, Bold-uteza
 23. szám.

IX., Márton-uteza 19.,
 Vendel-uteza 17.

★

A temesvári kiállításon ezüst éremmel
 díjazva.

Rézlénia-gyár és
betüöntöde

BERTHOLD H.

BERLIN SW.
Belle-Alliance-Strasse
88 sz.

*
Teljes
nyomda-berendezések.

Mintalapok
és árjegyzékek kívánatra
ingyen és bérmentve.

Gyors szállítás
és jutányos árak.

Könyv- és könyvnyomdai
festékek gyára.

WÜSTE F.

BÉCS
I., Kolowratring 9. szám.

GYÁRT: Fekete és színes, kő-
és könyvnyomdák részére,
valamint réznyomáshoz szük-
séges mindenemű és színű
festékeket,
hengeranyagot
és
firniszt.

Szükség esetén

Postapapírokban: fehér és színes, Bankpost, ivrét, negyed és nyolczad alakban, vonalozva és kockázottan;

Író és fogalmazó papírok: írodai, posta és minden alakban;

Okmány- és könyvpapírok;

Nyomtató papírok: samentes, középfinom és közönséges, újságok, folyóiratok és könyvek, zeneművek és könyvnyomdai munkák részére;

Illusztrációk nyomtatására szolgáló papírok amerikai módszer szerint előállítva: díszművek, fény- és színnyomatok, metszetek részére;

Színes papírok: borítékok, falragaszok, újságmellékletek stb. számára;

Karton-papírok: fehér, színes és levelezőlapkarton a legnagyobb választékban;

Rajzpapírok: tekercsek és ívekben;

Itatós- és szűrlepapírok;

Csomagoló és göngyölő papírok: minden czélokra;

Fénylemezek (posztónyírlemezek) és mindennemű

Lemezekben

kérem szíves megbízásaival hozzám fordulni.

MOIRET F. ÖDÖN

PAPIRNAGYKERESKEDEÉS
ÉS GYÁRI PAPIRRAKTÁR

Budapest, V. kerület, Gyapju-utca 6. szám.

Betűöntőde Rézlénia- és Rézbetű-gyár

Numrich A. és Tsa, Lipcse

Ujjonnan való berendezések és átöntések a legrövidebb idő alatt.

Előnyös fizetési feltételek.

Tömöntőde Véső-intézet Galvanoplastika Nyomda-berendezések raktára.

Dúsan felszerelt raktár:

Betűkből
Körzetekből
Vignettákból
Sarkokból stb.

Ujjonnan-
gok:
Rococo-
betű
Orpheus-
curato
Reklám-
curato
Amerikai
intenciók
Uj
Gothisch
Eredeti
nyom-
körzetek

Résből készült
nyomozatok:
Műszedés-körzet
Réz-alapnyomat.

Mercedes Galvan. Anstalt
Schriftgiesserei
Messinglinien-Fabrik
Julius Klinkhardt
LEIPZIG WIEN.
Fette Universal
INERAT-EINFASSUNGEN
Stumpffsteine
Linien-Ornamente **NEUHEITEN**
Accidenz-
Zierart
Leitungs-Umrahmungen
Neue
Messing-Druckgüsse
best. Probe.

GRAFIKAI SZEMLE

1894. ÉVFOLYAMÁHOZ

DÍSZES BEKÖTÉSI TÁBLÁK

(kék és piros színben)

kaphatók a kiadóhivatalnál. — Ára vidékre 67 kr., helyben 60 kr.

Minőségükben a legjobb! * * *

* * * Araiukban a legolcsóbb!

Kő- és könyvnyomdai festékek.

R. Englert és Dr. F. Becker
PRÁGA
Vegyészeti és festékgyára.

Készít legkitűnőbb minőségben kő- és könyvnyomdák részére minden fajta

Festéket, hengeranyagot és kenczéket.

Kivánságra árjegyzék, minták és külön ajánlat.

Képviseelő Magyarország részére:
Detsinyi Gusztáv vegyésztanár
Budapest, VI., szív-utca 33.

GANZ és TÁRSA
Gőz- és Gépgyár Részvény-Társulat
BUDAPESTEN.

Különleges gyártmányai: TELEFON 1200.

Gőz- és aczelöntvények,
Gáz- és petróleum-motorok,
álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.
Gázmotoraink következő előnyökkel bírnak: olcsó ár, igen kevés gázfogyasztás, a tolattyú elhagyása, kis térfogat, csekély súly, nyugodt s egyenletes járás, javítás csak ritkán fordulhat elő s ez is igen egyszerűen és könnyen eszközölhető.

Turbinák
a helyi viszonyok szerint szerkesztve, pontos szabályozással.

Transmissziók
(közelművek) és mindennemű építési és gépészeti munkák.

Elektromos világítási berendezés és erőátvitel
nagyobb távolságra is, saját kibróbált rendszerük szerint.

Papír- és farost (cellulose) gyártására szolgáló gépek.

500. sz.

Böle József

Nyomdai asztalos

Budapest, VIII., Vas-utca 7. sz.

Mindennemű könyvnyomdai fa-felszerelések, szekrények, regálisok első kézből gyári áron.

Állandóan dúsan felszerelt raktár.

1887-1894. évfolyam.

Legalkalmasabb és leg-
hasznavehetőbb
ajándék tanon-
czoknak

Magyar Nyomdászok Évkönyve

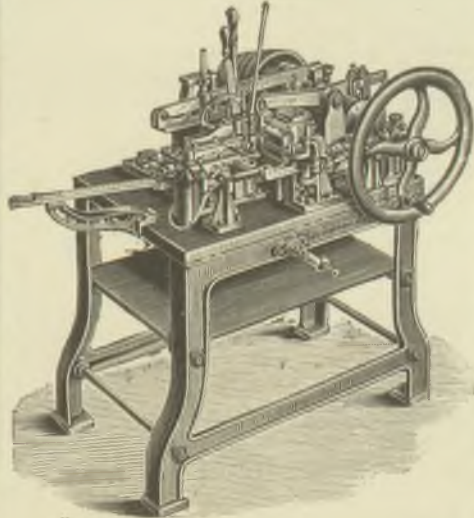
A
nyolcz
évfolyam

ára együttesen

megrendelve 3 fnt
50 kr., egyenkint 50 kr.

Megrendelhető a Gr. Sz. kiadó-
hivatalánál Budapest, Hold-u. 7.

GÉPGYÁR Különlegességek az ön-
öntőde, rézléniagyártás töm-
öntőde és galván-lemezek minden szükségesleti kellekeiből
s a nyomdai szakmába vágó minden műszerekből

KÜSTERMANN & COMP.

BERLIN, N. 20.

UJ COMPLETT ÖNTŐ-GÉPEK.
Főművelhetlan, utól nem ért munkaképességgel. Pontos
magasság, csekély anyag-veszteséggel.

Géplevelboríték * Gyászlapok

Névjegy-karton

Gyári főraktár Magyarország részére:

GOLDZIEHER GÉZA

BUDAPEST

V. kerület, Arany János-utca
20. szám alatt.

A MYRTLE MARK kapható minden papirkereskedésben.

Legjobb és legkitünőbb
minőségű

Papíráruk.

GESCHÜTZT.

*Myrtle
Mark*

DEPOSÉ

BETÜÖNTŐDE RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST

VI., Desseuffy-uteza 32. VI., Desseuffy-uteza 32.

Egész nyomdai berendezések ♦ ♦ ♦
 jutányosan és gyorsan foganatosíttatnak.

Teljesen dúsz raktárt tart magyar, német, horvát, szerb, román
 és bolgár ékezetű

Könyv- és Czimírásokban
 továbbá
Körzetek és Kizárások

A legkülönfélébb építmények és egyéb nyomdai
 felszerelvényekben.

E lap szövege az öntőde betűivel nyomtatott.

Nyitra. Huszár István. Iritzter Zsigmond. Özv. Neugebauer Anna. Reicheles Lipót.	Putnok. Gaertner Ignác.	Szakolcza. Skarnitzl József örökösei.	Szerencs. Simon József.	Turóc-Szt-Márton. Magyar nyomda. Részvény-nyomda.
Oravicza. Kehrer C. Wunder Károly.	Resicza. Eisler József. »Hungária« könyvnyomda.	Szarvas. Sámuel Adólf. Szikés Antal.	Szigetvár. »Corvinæ-nyomda (tulajd. Fried Dávid).	Ujpest. Kaczander és Fuchs. Steiner Károly.
Orosháza. Altstädter M. J. Kellner Albert. Veres Lajos.	Rimaszombat. Györfy P. G. Rábely Miklós.	Szász-Régen. Burghardt Rezső. Sebesch Károly.	Szilágy-Somlyó. Böllöni Sándor.	Ujvidék. Fuchs Emil és Társa. Hirschenhauser Benő. Miletics Szvetozár. Pajevics Arzén. Popovics Testvérek. Szerb kolostorok könyvnyomdája.
Ó-Becse. Löwy Lajos. Ivanits és Gavansky.	Rozsnyó. Kovács Mihály.	Szász-Sebes. Stegmann János.	Szolnok. Bakos Istvánné. Fuchs Lipót. Hay Fülöp. »Szolnoki Híradó« ny. Wachs N.	Ungvár. Gellisz Miksa. Jäger Bertalan. Lévai Mór. Székely és Illés.
Ó-Kanizsa. Bruck P. Pál.	Rózsahegy. Salva Károly.	Szászváros. »Minervæ nyomda r.-társ.	Szombathely. Apfel N. Bertalanffy József. Fekete István. Gábrriel Ágoston. Seiler H. özvegye.	Ujverbász. Berkovics Márk főkönyomdája.
Ó-Orsova. Handl József. Orsovai könyvny. r.-t.	Salgó-Tarján. Friedler Ármin.	Szatmár-Németi. Molnár Janos. Nagy Lajosné. »Pazmány« könyvnyomda. Litteczky Endre »Szabad-sajtó« nyomdája.	Tab. Pfeifer Ignác.	Vác. Mayer Sándor. »Hunnia« nyomda (tulajd. Kohn Viktor).
Ó-Széplak. Nyitrayölgyi Gazd. Egylet nyomdája.	Sárbogárd. Spitzer Jakab.	Szeged. Bába Sándor. Endrényi Imre. Endrényi Lajos. Engel Adólf. Fürtös Testvérek. Schulhof Károly. Várnai Lipót.	Tapolcza. Löwy B.	Vág-Ujhely. Brück Samu. Horovitz Adólf.
Paks. Rosenbaum Miksa E.	Sárospatak. Ev. ref. főisk. nyomdája: Steinfeld Jenő.	Szeghalom. Kovács Antal.	Tata. Engländer Jakab.	Versecz. Grcsits M. Kirchner J. E. özvegye. Kehrer Lajos. Wettl és Veronits.
Pancsova. Jovanovics Testvérek. Kosánics M. Miklós. Wittigschlager Károly.	Segesvár. Jördens Testvérek. Horeth Frigyes.	Szegzárd. Báter János. Ujfalussy Lajos.	Temesvár. Csanád-egyházmegei nyomda. Csendes J. Délmagyarországi szövetkezeti nyomda. Kiss L. Mangold Sándor. »Posauna« nyomdája. Rác M. Stern Gusztáv. Stéger Ernő. Uhrmann Henrik. Veres Samu. »Union«-könyvnyomda (tul. Ifj. Steiner Károly).	Veszprém. Krausz A. Fla. »Petőfi« nyomda. Egyházmegyei könyvny.
Pápa. Goldberg Gyula. Nobel Ármin. Reform. főisk. nyomda	Selmeczbánya. Joerges A. özvegye.	Székelyhid. Kohn Sámuel.	Tolna. Selly József.	Zala-Egerszeg. Özv. Tahy Rozália. Breisach Samu.
Pécs. Madarász Béla. Taizs József. Telegdi Ármin.	Sepsi-Szt-György. »Jóka« részv.-nyomda.	Székely-Udvarhely. Becsek Dániel. Betegh Pál.	Tolna-Tamási. Jeruzsálem Ede.	Zala-Rozália. Özv. Tahy Rozália. Breisach Samu.
Pécska. Ruber István.	Siklós. Löwy Miksa. Harangozó József.	Székesfejérvár. Kaufmann Fáni. Márián György. Singer E. Számmer Imre. Számmer Kálmán. »Székesfeh. és Vidéke« ny.	Topolya. Wilhelm Miksa.	Zala-Szentmihály. Bittermann Nándor. Oblát Károly Rubinstein N.
Perjámos. Pirkmayer Alajos.	Sopron. Breiner E. és Fia. Litfass Károly. Romwalter Alfréd. Reininger Ármin. Blum Ármin.	Székelyudvarhely. Becsek Dániel. Betegh Pál.	Torda. Pollak Móricz. Harmath Józsefné.	Zombolya. Ifj. Reichrath J. Wunder Rezső.
Petrosény. Figuli Antal.	Számmer Kálmán. Reininger Ármin. Blum Ármin.	Székelyudvarhely. Becsek Dániel. Betegh Pál.	Török-Szt-Miklós. Rubinstein Sándor.	Zsolna. Áldori Manó.
Pöstyén. Gipsz H.	Stájerlak. Rose V.	Székelyudvarhely. Becsek Dániel. Betegh Pál.	Trencsén. Gansel Lipót. Skarnitzl Fr.	
Pozsony. Alkalay Adólf. Angermayer Károly. Bick Ábrahám. Brég János. Freistadt Mór. Grünfeld Lipót. Eder István. Kampfmüller Károly. Schönberger Bernát. »Westungarischer Grenzbote« nyomdája. Wigand K. F.	Sümege. Horvát Gábor.	Szempecz. Fischer Náthán.		
	Szabadka. Bittermann József. Schlesinger Sándor. Székely Simon. Krausz és Fischer. Petrovits Dusan dr.	Szentes. Szentesi első könyvny. részvény-társaság. »Szentés és Vidéke« nyomdája. Szentesi I. könyvnyomda-részvény-társaság.		
	Szamos-Ujvár. Gör. kath. egyházmegyei nyomda. »Aurora« nyomda.	Szent-Gotthárd. Ifj. Wellisch Béla.		
		Szenicz. Bezo János és Társa.		
		Szered. Stern Dávid.		

Az esetleges változásokat kérjük velünk tudatni.

HORVÁT- ÉS SZLAVONORSZÁGBAN.

Belovár. Fleischmann F. Kolešar N.	Illók. Wortmann A.	Petrinja. Benkó Károly.	Varasd. Platzer József. Stiefler J. B.	Granitz Ignác. Hühn Gyula. Kralj Iván. Jovanović Pajo. Kugli és Deutsch. Rulić Ferencz. Scholz Antal »Národne Novine« ny.
Broód (Sz. m.). Schulmann H.	Kaproncza. Kostincer K.	Pozsega. Klein Lipót.	Vinkovce. Laubner Károly.	Zengg. Luster Hubert.
Diakovár. Egyházmegyei nyomda.	Karlóca. Pavlović K.	Ruma. Wagner J.	Virovítica. Habianec F.	Zimony. Grabovački M. Sopron A. Baics S.
Eszék. Laubner Károly. Pfeiffer Gyula. Schaffner Alajos.	Károlyváros. Hauptfeld Károly.	Sziszek. Fanto Adólf. Jünker F.	Virje. Ljubić N.	Zsid. Manković P.
Gospic. Zupan M.	Kőrös. Neuberg Gusztáv.	Susak. Grosse küsteniändische Buchdruckerei.	Vukovár. Jancsik E.	
	Mitrovicza. Mitroviczai horvát könyvnyomda-részv.-társaság. Trumić Konstantin.	Uj-Gradiska. Bauer Mór.	Zágráb. Albrecht K. Brusina Antal. Részvény-nyomda.	

A könyvnyomdász- és betűöntő-segédék egyletei.

Magyarország.

Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Egylete. Központi Vezetőség: Budapest, VIII., Stáhly-utca 1. Elnök: Czéttel Gyula; számvivő (pénztárnok): Steiner Adolf; hivatalnokok: Novitzky László, Zaka Lajos. — **Kerületek:** **Arad:** Elnök: Muskát B.; pénztárnok: Buday Gyula. **Brassó:** Elnök: Feminger Károly; pénztárnok: Merkl János. **Debreczen:** Elnök: Kenderessy Lajos; pénztárnok: Török Ferencz. **Kassa:** Elnök: Rosa Viktor; pénztárnok: Streck A. Béla. **Kolozsvár:** Elnök: Gombos Ferencz; pénztárnok: Kujedán Gyula. **Nagyvárad:** Elnök: Freund Lajos; pénztárnok: Grósz Mór. **Pécs:** Elnök: Taizs József; pénztárnok: Kósa József. **Szeged:** Elnök: Zeisler M.; pénztárnok: Schwarcz Ferencz. **Temesvár:** Elnök: Freta János; pénztárnok: Doraszil Ferencz.

Nagyszombeni Könyvnyomdászok Egylete. Elnök: Binder Lajos (Mészáros-utca 47).

Pozsonyi Könyvnyomdászok és Betűöntők Egylete. Székhely: Pozsony. Elnök: Kalteisz J.; pénztárnok: Hampel Mihály.

Szaktárs-körök a fővárosban.

Könyvnyomdászok Szakköre.

Elnök: Tanay József (Pesti könyvnyomdárészvénytársaság).

Budapesti könyvnyomdászok és betűöntők jótékonyági köre.

Elnök: Concha Károly (Hornyánszky V. könyvnyomdájára, VI., Aradi-utca 14).

Budapesti gépmesterok és nyomók köre.

Elnök: Hrasce Ferencz (Kosmos-nyomda, Aradi-utca 8.)

Budapesti hírlapszedők köre.

Elnök: Lipták Lajos (Athenaeum-nyomda).

Budapesti betűöntők köre.

Elnök: Feldmann I. Pál (Fischer és Mika betűöntődéje).

Budapesti könyvnyomdászok és betűöntők hitelszövetkezete.

Elnök: Schwind Béla (Pesti Lloyd-Társulat könyvnyomdájára).

»Ébredés« - dalkör.

Elnök: Tanay József (Pesti könyvnyomdárészvénytárs.)

»Typographia« - dalkör.

Elnök: Galateo Béla (Államnyomda).

Szaktárs-körök a vidéken.

»Typographia« - dalegylet Temesvár.

Elnök: Freund Gyula, nyomdatulajdonos.

Horvát- és Szlavonország.

A horvát-szlavóniai könyvnyomdászok egylete. (Hrvatsko tipografsko društvo za Hrvatsku i Slavoniju). Elnök: Wieser Adolf (Granitz-féle nyomda), Zágrábban.

Ausztria.

Alsó-Ausztria. Az alsó-ausztriai könyvnyomdászok és betűöntők egylete.

Elnök: Mies Károly. Egyleti helyiség: Bécs, VII., Zieglergasse 25.

Bukovina. A bukovinai könyvnyomdászok és betűöntők egylete. Elnök: Hyna Adalbert, Czernowitz, az Eckhardt-féle nyomdában.

Csehország. A csehországi könyvnyomdászok és betűöntők egylete. »Typografická Beseda«. Elnök: Krunert Károly, Prága, Smečkagasse 599. II.

Felső-Ausztria. A felső-ausztriai könyvnyomdászok és betűöntők egylete. Elnök: Herzog János (az »Arany szarvas« vendéglőben, Hirschgasse) Linzben.

Karintia. A karintiai könyvnyomdászok, körrajzolók és nyomók egylete. Az egylet elnöke: Prossen Nándor (Leon-féle nyomda), Klagenfurtban.

Krajna. A krajnai könyvnyomdászok, körrajzolók és nyomók egylete. (Društvo tiskarjev, kamenopiscev in kamenotiskarjev na Kranjskem.) Elnök: Pavlicsek József, (katholikus könyvnyomda), Laibachban.

Morvaország. A morvaországi könyvnyomdászok és betűöntők egylete. Elnök: Klíma Károly, Thalgsasse 5, Brünnben.

Salzburg. A salzburgi könyvnyomdászok betegsegélyező-egylete. Elnök: Reyer Ferencz (Oellacher-féle könyvnyomda), Salzburgban. — A salzburgi könyvnyomdászok önképző-egylete. Elnök: Mosslechner József (Pustet-féle könyvnyomda), Salzburgban.

Stájerország. A stájerországi könyvnyomdászok és betűöntők segélyező-egylete. Elnök: Stingl Viktor (Styria-könyvnyomda), Gráczban.

Szilézia. A sziléziai könyvnyomdászok egylete. Székhely: Troppau. Elnök: Heinz Nándor, Ratiborer Vorstadt 36.

Tirol és Vorarlberg. A tirol és vorarlbergi könyvnyomdászok és betűöntők egylete. Elnök: Bossmann Adolf (egyleti nyomda), Innsbruckban.

Európa többi országai.

Belgium. Fédération typographique. (Belgisch Boekdrokkersbond.). Elnök: F. Van Ausloos.

Bulgária. A bulgáriai könyvnyomdászok egylete. (Blgarsko Typografsko druzestvo.) Elnök: Colakow Tódor, a bolgár államnyomdában, Szófiában.

Dánia. Den typografiske Forening i Kjöbenhavn. Elnök: Petersen V., Bordings Bogtrykkeri, Nybrogade 12, Kopenhága. — Dansk typografisk Forening. Elnök: Rasmussen H. F. (a »Kolding Folkeblad« nyomdájára), Kolding (Jütland).

Franciaország. Fédération française des travailleurs du livre. A központi bizottság titkára Keufer A., székhelye: Páris, 20, Rue de Savoie.

Luxemburg. Luxemburgi nyomdászegylet. (Association typographique de la Ville de Luxembourg.) Elnök: Dornsoiffer H., Beffort-nyomda (Louvigny-út).

Németország. A német könyvnyomdászok segélyegylete. Elnök: Döblin Emil, Chamissoplatz 5, III., Berlin SW. — Elzász-Lotharingia könyvnyomdászainak és betűöntőinek segélyegylete. Elnök: Donát Miksa, Langestrassse 48, III., Strassburgban.

Norvégia. Norsk Centralforening for Bogtrykkere. Elnök: Schulze F. P., »Dagbladets« nyomdájára Kristianiában.

Olaszország. Associazione fra gli operai tipografici italiani per l'introduzione e l'osservanza della tariffa. Elnök: Sgr. Angelo Carugati, tipografia Opceira, Corso Vittorio Emanuele 12—16; egyleti helyiség via Rovello 1, Milánóban.

Orossország. Nyomdázótársaság Rigában. A levelek Wagner Józsefhez, Häcker-féle nyomda, címzendők.

Románia. »Gutenberg«, a nyomdamunkások általános, kölcsönös segélyező-egylete. (Societate generala de ajutor reciprocu a lucratorilor tipografici din România.) Elnök: Al. J. Stamate, Boulevard Elisabeth 39, Bukarest.

Svájc. Svájci nyomdász-szövetkezet. Központi elnök: Amman H., Oberstrasse 81, St.-Gallenben.

Svédország. Svenska Typografförbundet. (Svéd nyomdász-egyesület). Elnök: Eindström Otto, Beckmann-nyomda Stockholmban.

Szerbia. Szerb nyomdászok egylete. (Družina tipografskih radnika u Srbiji.) Elnök: Milojevits Péter, a szerb államnyomdában Belgrádban.

A többi egyletek vagy egyáltalán nem, vagy csak részben állnak velünk kölcsönösségben.

A Magyar
Nyomdászok Évkönyve

1896-ik XI. évfolyama

megrendelhető e lapok kiadó-
hivatalánál.

Ára helyben 60 kr., vidékre 67 kr.